

РУДНІЧЕНКО Є. М., ГАВЛОВСЬКА Н. І.,
СУХОДОЛЯ С. А., ЛІСОВСЬКИЙ І. В., ЯДУХА С. Й.
Хмельницький національний університет

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЙ

У статті доведено вагомість впливу цифрової економіки на розвиток організацій та актуальність впровадження цифрових технологій, що підтверджено даними рейтингу найдорожчих компаній світу. Проведено аналіз поняття «цифрова економіка» як економічної категорії. Запропоновано авторське визначення цифрової економіки. Так, цифрова економіка є наслідком трансформації інших видів економіки, що передували її розвитку. Тобто своєрідним симбіозом економіки знань та глобалізаційних процесів, які стали поштовхом розвитку цифрових трансформацій абсолютно у всіх сферах. Цифрова економіка має складну структуру і включає ІТ-сектор, виготовлення та/або реалізацію продукції із застосуванням ІКТ та супутні послуги. Цифровізація практично всіх аспектів життєдіяльності людини обумовлює трансформацію процесів розвитку організацій та потребує нового бачення інструментального забезпечення таких процесів.

Ключові слова: розвиток, зміни, цифрова економіка, трансформації.

RUDNICHENKO Ye, HAVLOVSKA N.,
SUHODOLIA S., LISOVSKIY I., YADUKHA S.
Khmelnitskyi National University

DIGITAL ECONOMY AND ITS INFLUENCE ON THE DEVELOPMENT OF ORGANIZATIONS

The article proves the importance of the impact of the digital economy on the development of organizations and the relevance of the introduction of digital technologies, which is confirmed by the ranking of the most expensive companies in the world. An analysis of the concept of "digital economy" as an economic category was conducted by the author. The digital economy is one of the main trends of the twenty-first century. Extremely rapid development of technologies and the introduction of artificial intelligence in almost all spheres of society cause transformation processes not only in production processes but also in management. The ranking of the most expensive companies in the world demonstrates the transition to the "digital age", and major market players invest in such prospects. Despite the different approaches to the interpretation of basic concepts in the digital economy, most scientists state the irreversible changes and the presence of transformations in almost all aspects and segments of business. Organizational changes are an integral part of the activities of organizations, which determine not only the peculiarities of their functioning, but also are the key to their survival and development. The implementation of organizational changes in the digital economy has its own specific features caused by the need to use advanced technologies. A higher level of technologies requires a review of management processes in order to implement effective changes. The author's definition of digital economy was offered in the article. Thus, the digital economy is a consequence of the transformation of other types of economy that preceded its development. That is, the digital economy is a kind of symbiosis of the knowledge economy and globalization processes, which have become the impetus for the development of digital transformations in absolutely all spheres. The digital economy has a complex structure and includes the IT sector, manufacturing and / or marketing of products using information-communication technologies and related services. Digitization of almost all aspects of human life causes the transformation of the processes of development of organizations and requires a new vision of instrumental support of such processes.

Key words: development, changes, digital economy, transformations.

Постановка проблеми. Динамічність сучасного середовища та криза світової економіки, зумовлена пандемією COVID-19, вимагає від організацій ефективно та швидко реагувати на зміни. Це обумовлює необхідність впровадження дієвих механізмів та інструментів управління організаційними змінами на сучасних підприємствах. Застосування дієвих механізмів та інструментів управління організаційними змінами дозволяє їм адаптуватися до загроз зовнішнього середовища та проводити ефективні трансформації внутрішньо організаційних процесів. Організаційні зміни є невід'ємною складовою діяльності організацій, які зумовлюють не лише особливості їх функціонування, а також є запорукою їх виживання та розвитку. Реалізація організаційних змін в умовах цифрової економіки має свої специфічні риси, що зумовлені необхідністю застосування передових технологій. Більш високий рівень технологій вимагає перегляду управлінських процесів з метою впровадження ефективних змін.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження питань, пов'язаних із питаннями цифрової економіки, розглядалися у працях як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, зокрема: Р. Асанов [1], В. Бондаренко [2], Й. Масуда [20], Н. Негропонт [22], Д. Топскотт [6, 24], Е. Тоффлер [7, 25] та ін.

Постановка завдання. Основним завданням є дослідження теоретичного базису функціонування і розвитку організацій в умовах цифрової економіки.

Основні результати дослідження. Поняття «цифрова економіка» є відносно новим в українській науці, окрім того, складним і багатоаспектним. Передумовою до започаткування концепції цифрової економіки послугували роботи вчених ще 1960–1970 років. Вперше термін «інформаційне суспільство» з'явився під час бесіди японських вчених Кісе Курокава і Тадао Умесао у 1961 році. Пізніше цей термін був використаний практично одночасно в роботах, що з'явилися в Японії – «Теорія інформаційної індустрії» Тадао Умесао у 1963 році [10, с. 129] і США – «Виробництво та розповсюдження знань у Сполучених

Штатах» Фріц Махлуп у 1962 [19]. Пізніше, у статті Деніела Белла «Соціальні рамки інформаційного суспільства» описуються проблеми трансформації сучасного суспільства під впливом новітніх комунікаційних технологій [11]. У роботі Елвіна Тоффлера «Третя хвиля» [25] представлено концепцію «трьох хвиль», тобто стадії розвитку людства: «перша хвиля» – аграрна (до XVIII ст.), «друга хвиля» – індустріальна (до 50-х років XX ст.), «третья хвиля» – постіндустріальна (починаючи з 50-х років XX ст.). На думку Е. Тоффлер, третя хвиля несе із собою властивий їй новий лад життя, заснований на різноманітних поновлюваних джерелах енергії; на методах виробництва, що роблять непотрібними більшість фабричних конвеєрів; на нових ненуклеарних сімействах; на новій структурі, яку можна було б назвати «електронним котеджем»; на радикально змінених школах і об'єднаннях майбутнього. Виникаюча цивілізація пише для нас нові правила поведінки й веде нас за межі стандартизації, синхронізації й централізації [7, с. 33–34]. Цікавою є концепція інформаційного суспільства, представлена Йонеджі Масуда у праці «Інформаційне суспільство як постіндустріальне суспільство» [20], де обґрунтовано численні переваги інформаційного суспільства та його політичної сфери над індустріальним суспільством. Термін «цифрова економіка» (рідше електронна економіка) – Digital Economy – з'явився в 1994 р. одночасно у канадського професора менеджменту Дона Топскотта з університету Торонто у праці «Цифрова економіка» [6, 24] і американського інформатика з МІТ Ніколаса Негропonte [22].

Підтвердженням необхідності впровадження цифрових технологій у діяльність підприємств є зміни, що відбулися у вартості компаній. Ще 10 років тому, до найдорожчих компаній належали Coca-Cola, Vodafone, hp, Toyota. На сьогодні їх витіснили Amazon, Apple, Facebook тощо (табл. 1).

Таблиця 1

Рейтинг найдорожчих компаній світу*

№ з/п	Компанія та основні показники / рік					
	2010 р.	2016 р.	2017 р.	2018	2019 р.	2020 р.
1	Walmart – 41,3 млрд дол.	Apple – 146 млрд дол.	Google – 109,5 млрд дол.	Amazon – 150,8 млрд дол.	Amazon – 187,9 млрд дол.	Amazon – 220,7 млрд дол.
2	Google – 36,2 млрд дол.	Google – 88,2 млрд дол.	Apple – 106,4 млрд дол.	Apple – 146,3 млрд дол.	Apple – 153,6 млрд дол.	Google – 159,7 млрд дол.
3	Coca-Cola – 34,8 млрд дол.	Amazon – 69,6 млрд дол.	Amazon – 139,3 млрд дол.	Google – 120,9 млрд дол.	Google – 142,7 млрд дол.	Apple – 153,6 млрд дол.
4	Microsoft – 33,6 млрд дол.	Microsoft – 76,3 млрд дол.	AT&T – 87 млрд дол.	Samsung – 92,3 млрд дол.	Microsoft – 119,5 млрд дол.	Microsoft – 117,0 млрд дол.
5	GE – 31,9 млрд дол.	Verizon – 63,1 млрд дол.	Microsoft – 76,3 млрд дол.	Facebook – 89,7 млрд дол.	Samsung – 91,2 млрд дол.	Samsung – 94,4 млрд дол.
6	Vodafone – 29 млрд дол.	AT&T – 59,9 млрд дол.	Samsung – 66,2 млрд дол.	AT&T – 82,4 млрд дол.	AT&T – 87 млрд дол.	ICBC – 80,7 млрд доларів
7	HSBC – 28,5 млрд дол.	Samsung – 58,6 млрд дол.	Verizon – 65,9 млрд дол.	Microsoft – 81,2 млрд дол.	Facebook – 83,2 млрд дол.	Facebook – 79,8 млрд дол.
8	hp – 27,4 млрд дол.	Walmart – 53,7 млрд дол.	Walmart – 62,2 млрд дол.	Verizon – 62,8 млрд дол.	ICBC – 79,8 млрд дол.	Walmart – 77,5 млрд дол.
9	Toyota – 27,3 млрд дол.	China Mobile – 49,8 млрд дол.	Facebook – 62 млрд дол.	Walmart – 61,5 млрд дол.	Verizon – 71,1 млрд дол.	Ping An – 69,0 млрд дол.
10	at&t – 26,6 млрд дол.	Wells Fargo – 44,1 млрд дол.	ICBC – 47,8 млрд дол.	ICBC – 59,2 млрд дол.	China Construction Bank – 69,7 млрд дол.	Huawei – 62,2 млрд дол.

* сформовано за [26–31]

Якщо більш детально розглянути дані наведені у таблиці 1, можна зробити висновки, що в останні роки найдорожчими компаніями є ті, що безпосередньо використовують цифрові технології під час здійснення своєї основної діяльності. Це зайвий раз підтверджує важливість процесів цифровізації, які є запорукою розвитку підприємств. В науковій літературі існують різні визначення поняття «цифрова економіка», які згруповано в таблиці 2.

Таблиця 2

Поняття «цифрова економіка» як економічна категорія

Автор, джерело	Визначення поняття – це:
Асанов Р. [1]	Економіка, заснована на виробництві електронних товарів і сервісів високотехнологічними бізнес-структурами та дистрибуції цієї продукції за допомогою електронної комерції
Бондаренко В. [2]	Цілісна, системна, комплексна проблема знаходження тієї моделі відносин між людьми, яка сумісна з технологіями четвертої промислової революції, тобто з цифровими технологіями та іншими високими технологіями ХХІ століття, і в своєму формуванні, розвитку і реалізації повинна забезпечувати досягнення об'єктивно заданої мети
Брін'ольфссон Е., Кахін Б. [13]	Ще не завершена трансформація всіх секторів економіки завдяки цифровізації інформації за допомогою комп'ютерних технологій
Дальман К., Мілі С., Вермелінгер М. [14]	Поєднання технологій загального застосування і ряду видів економічної і суспільної діяльності, що здійснюються користувачами Інтернету за допомогою відповідних технологій
Калужській М. [3]	Комунікаційне середовище економічної діяльності в мережі Інтернет, а також форми, методи, інструменти та результати її реалізації
Кіт Л.З. [4]	Трансформація всіх сфер економіки завдяки перенесенню інформаційних ресурсів та знань на комп'ютерну платформу з ціллю їх подальшого використання (включаючи там, де це можливо) на цій платформі

Продовження таблиці 2

Автор, джерело	Визначення поняття – це:
Кникрем М., Бертон Б., Догерті П. [17]	Частина загального обсягу виробництва, створювану різними «цифровими» ресурсами. Ці ресурси включають цифрові навички, цифрове обладнання (комплектуючі, програмне забезпечення та засоби зв'язку) і проміжні цифрові товари та послуги, що використовуються у виробництві
Лапідус Л. (ред.) [12]	Сукупність відносин, що складаються в результаті виробництва, розподілу, обміну та споживання благ, заснованих на онлайн-технологіях і спрямованих на задоволення потреб у життєвих благах
Лейн Н. [18]	Конвергенція комп'ютерних і комунікаційних технологій у мережі Інтернет і виникає потік інформації й технологій, які стимулюють розвиток електронної торгівлі та масштабні зміни в організаційній структурі
Роус М. [23]	Всесвітня мережа видів економічної діяльності, які стали доступними завдяки інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Іншими словами, цифрову економіку можна визначити як економіку, засновану на цифрових технологіях
Стародубцева О., Маркова О. [5]	Інтернетизація як процес розширення доступу до інформації та можливість проведення певних операцій може бути покладена в основу поняття «цифрової економіки» у вузькому сенсі слова. Під цифровою економікою в широкому сенсі слова ми розуміємо сукупність галузей, пов'язаних з появою нових технологій і розвитком робототехніки, в яких застосовуються цифрові платформи, нові технології, робототехніка, смарт-технології та ін.
Тапскотт Д. [24]	Економіка, що заснована на домінуючому застосуванні цифрових технологій
Юдіна Т., Тушков І. [9]	В широкому сенсі це економіка нового технологічного укладу, а також масштабного використання цифрових технологій в економічній діяльності та виробництві на їх основі цифрових благ
Авторське визначення: цифрова економіка – це своєрідний симбіоз економіки знань та глобалізаційних процесів, вона заснована на цифрових технологіях, має складну структуру і включає ІТ-сектор, виготовлення та/або реалізацію продукції із застосуванням ІКТ та супутніх послуг	

Більшість авторів схиляються до точки зору, що цифрова економіка – це економіка, що заснована на застосуванні цифрових технологій, їх виробництві, використанні сервісів високотехнологічними бізнес-структурами тощо. На нашу думку, цифрова економіка є наслідком трансформації інших видів економіки, що передували її розвитку. Тобто своєрідним симбіозом економіки знань та глобалізаційних процесів, які стали поштовхом розвитку цифрових трансформацій абсолютно у всіх сферах. В різних наукових джерелах представлені різні складові цифрової економіки. Більш детально їх класифікацію наведено у таблиці 3.

Таблиця 3

Складові цифрової економіки

Автор, джерело	Складові цифрової економіки
Бабкіна А. (ред.) [8]	1) цифрова інфраструктура – включає апаратні засоби, програмне забезпечення, телекомунікації; 2) цифрові ділові операції – охоплюють бізнес-процес, реалізуються через комп'ютерні мережі в рамках віртуальних взаємодій між суб'єктами віртуального ринку; 3) передбачає доставку товарів за допомогою Інтернет-мережі і є нині одним з найбільших сегментів цифрової економіки
Дальман К., Мілі С., Вермелінгер М. [14]	1) фізична інфраструктура, яка охоплює цифрові технології (широкосмутові мережі, маршрутизатори); 2) пристрої доступу (комп'ютери, смартфони); 3) інформаційні системи (Google, Salesforce); 4) забезпечуваний інформаційними системами функціонал («Інтернет речей», аналіз великих даних, хмарні обчислення)
Клінг Р., Лемб Р. [16]	1) цифрові продукти і послуги – продукти, що поставляються за допомогою цифрових технологій, а також типи послуг, в основному поставляються в цифровому вигляді; 2) змішані цифрові продукти і послуги – роздрібний продаж реальних товарів; 3) послуги або виробництво товарів, що залежать від ІТ – послуги, надання яких знаходяться в критичній залежності від інформаційних технологій; 4) сегмент ІТ-індустрії, який обслуговує три розглянутих сегмента цифрової економіки – тут розглядаються продукти і послуги ІТ-сектора, які в основному призначені для обслуговування трьох вище згаданих компонентів цифрової економіки
Месенбург Т. [21]	1) інфраструктура електронного бізнесу, яка є частиною всієї економічної інфраструктури, що використовується для здійснення електронних операцій і електронної торгівлі; 2) електронний бізнес, який являє собою будь-яку операцію, яку підприємство здійснює за допомогою комп'ютерних мереж; 3) електронна торгівля, під якою мається на увазі обсяг товарів і послуг, що реалізується за допомогою комп'ютерних мереж
Хікс Р. [15]	1) товари – виробництво споживчої ІКТ-продукції, такої як комп'ютерні комплектуючі та засоби цифрової телекомунікації поряд із засобами виробництва: капітальних товарів і проміжних товарів; 2) програмне забезпечення – дизайн, виробництво, просування на ринок готового програмного забезпечення; 3) інфраструктура – базова телекомунікаційна інфраструктура, мережеві послуги, що створюють вартість; 4) послуги – професійні послуги, які не належать до інших категорій, такі як консалтинг, професійна підготовка і технічне обслуговування; 5) роздрібна торгівля – продаж, перепродаж та дистрибуція ІКТ-продукції, програмного забезпечення та інфраструктури, а також супутніх послуг; 6) інформаційні ресурси – виробництво і дистрибуція даних, обробка транзакцій і цифровізація

На нашу думку, цифрова економіка має складну структуру і включає ІТ-сектор, виготовлення та/або реалізацію продукції із застосуванням ІКТ та супутні послуги. В умовах COVID-19 розвиток цифрових технологій є запорукою не просто функціонування організацій, а необхідністю їх виживання та розвитку. Впровадження інструментів цифрової економіки є необхідністю у всіх сферах діяльності, і не лише для виробничих підприємств, а й підприємств обслуговування та соціальної сфери. Впровадження інструментів цифрової економіки у діяльність медичних закладів є надзвичайно актуальним питанням, оскільки, процеси цифровізації є новими для системи охорони здоров'я України і потребують додаткового вивчення.

Висновки. Цифрова економіка є одним з головних трендів двадцять першого століття. Надзвичайно швидкий розвиток технологій та впровадження практично у всі сфери життя суспільства штучного інтелекту

обумовлюють трансформаційні процеси не лише у виробничих процесах, а й у менеджменті. Рейтинг найдорожчих компаній світу демонструє перехід у «цифрову еру», а основні гравці ринків інвестують саме у такі перспективи. Не зважаючи на різні підходи до трактування базових понять у сфері цифрової економіки, більшість науковців констатує незворотні зміни та наявність трансформацій практично у всіх аспектах і сегментах ведення бізнесу. Не виключенням є і сфера охорони здоров'я, хоча саме у цій площині ґрунтовних досліджень недостатньо, що обумовлює подальші перспективи наукового пошуку та формування нових концепцій розвитку організацій.

Література

1. Асанов Р.К. Формирование концепции «цифровой экономики» в современной науке / Р.К. Асанов // Социально-экономические науки и гуманитарные исследования. – 2016. – № 15. – С. 143–148.
2. Бондаренко В.М. Мирозренческий подход к формированию, развитию и реализации «цифровой экономики» / В.М. Бондаренко // Современные информационные технологии и ИТ-образование. – 2017. – Т. 13. – № 1. – С. 237–251.
3. Калужский М.Л. Электронная коммерция: маркетинговые сети и инфраструктура рынка / М.Л. Калужский. – М., 2014. – 328 с.
4. Кіт Л.З. Еволюція мережевої економіки / Л.З. Кіт // Вісник Хмельницького національного університету. – Економічні науки. – 2014. – № 3. – Т. 2. – С. 187–194.
5. Стародубцева Е.Б. Цифровая трансформация мировой экономики / Е.Б. Стародубцева, О.М. Маркова // Вестник АГТУ. Экономика. – 2018. – № 2. – С. 7–15.
6. Топскотт А. Технология блокчейн, то, что движет финансовой революцией сегодня / А. Топскотт, Д. Топскотт. – М. : Эксмо, 2017.
7. Тоффлер Э. Третья волна / Э. Тоффлер. – М. : АСТ, 2010. – 784 с.
8. Цифровая трансформация экономики и промышленности: проблемы и перспективы / [под ред. А. В. Бабкина]. – СПб : Изд-во Политехн. ун-та, 2017. – 807 с.
9. Юдина Т.Н. Цифровая экономика сквозь призму философии хозяйства и политической экономии / Т.Н. Юдина, И.М. Тушканов // Философия хозяйства. – 2017. – № 1. – С. 193–201.
10. Япония 2008. Ежегодник / [под ред. Э.В. Молодякова]. – М. : Агро-XXI, 2008. – 312 с.
11. Bell D. The Social Framework of the Information Society / Dertooz M. L., Moses J. (eds.) // The Computer Age: A 20 Year View. – Cambridge : MIT Press, 1979. – P. 500–549.
12. Big data, sharing economy, интернет вещей, роботизация: взгляд в будущее российского бизнеса // Перспективы развития электронного бизнеса и электронной коммерции : материалы III Межфакультетской научно-практической конференции молодых ученых: доклады и выступления / под ред. Л.В. Лапидус. – Москва : Экономический факультет МГУ имени М.В. Ломоносова, 2017. – С. 5–24.
13. Brynjolfsson E. Introduction, in Understanding the Digital Economy / E. Brynjolfsson, B. Kahin. – Cambridge : MIT Press. – 2020. – P. 1–10.
14. Dahlman C. Harnessing the Digital Economy for Developing Countries / C. Dahlman, S. Mealy, M. Wermelinger. – Paris : OECD, 2016. – URL: <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/4adffb24-en.pdf>.
15. Heeks R. Researching ICT-Based Enterprise in Developing Countries / R. Heeks // Development Informatics Working Paper 30, IDPM, University of Manchester, 2008. – URL: <http://www.gdi.manchester.ac.uk/research/publications/di/>.
16. Kling R. IT and organizational change in digital economies, in Understanding the Digital Economy / R. Kling, Lamb R.; E. Brynjolfsson & B. Kahin (eds). – Cambridge : MIT Press, MA, 2000. – P. 295–324.
17. Knickrehm M. Digital Disruption: The Growth Multiplier. Dublin: Accenture / M. Knickrehm, B. Berthon, P. Daugherty. – 2016. – URL: https://www.accenture.com/_acnmedia/PDF-4/Accenture-Strategy-Digital-Disruption-Growth-Multiplier.pdf.
18. Lane N. Advancing the Digital Economy into the 21st Century / N. Lane // Information Systems Frontiers. – 1999. – Vol. 1. № 3. – P. 317–320.
19. Machlup F. The production and Distribution of Knowledge in the United States / F. Machlup. – Princeton : Princeton University Press, New Jersey, 1962. – 416 p.
20. Masuda Y. The Information Society as Post-Industrial Society / Y. Masuda. – Washington, 1981. – 171 p.
21. Mesenbourg T.L. Measuring the Digital Economy, US Bureau of the Census, Suitland, MD / T.L. Mesenbourg, 2001. – URL: <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/working-papers/2001/econ/umdigital.pdf>.
22. Negroponte N. Being Digital / N. Negroponte. – NY : Knopf, 1995. – 256 p.
23. Rouse M. Digital Economy. Newton: Techtargent / M. Rouse. – 2016. – URL: <http://searchcio.techtargent.com/definition/digital-economy>.
24. Tapscott D. The Digital Economy / D. Tapscott. – McGraw – Hill Companies Incorporated, 1996. – 342 p.
25. Toffler A. The third wave / A. Toffler. – N.-Y. : Morrow, 1980. p. – 544 p.
26. Top 500 Global Brands 2010 Ranking. URL: <https://brandirectory.com/rankings/global/2010/table>.
27. Top 500 Global Brands 2016 Ranking. URL: https://brandirectory.com/download-report/global_500_2016_website.pdf.
28. Top 500 Global Brands 2017 Ranking. URL: <https://brandirectory.com/rankings/global/2017>.
29. Top 500 Global Brands 2018 Ranking. URL: <https://brandirectory.com/download-report/Brand%20Finance%20Global%20500%20Report%202018%20Locked.pdf>.
30. Top 500 Global Brands 2019 Ranking. URL: <https://brandirectory.com/download-report/brand-finance-global-500-2019-preview.pdf>.
31. Top 500 Global Brands 2020 Ranking. URL: <https://brandirectory.com/download-report/brand-finance-global-500-2020-preview.pdf>.

References

1. Asanov R.K. Formirovanie koncepcii «cifrovoj ekonomiki» v sovremennoj nauke / R.K. Asanov // Socialno-ekonomicheskie nauki i gumanitarnye issledovaniya. – 2016. – № 15. – S. 143–148.
2. Bondarenko V.M. Mirovozzrencheskij podhod k formirovaniyu, razvitiyu i realizacii «cifrovoj ekonomiki» / V.M. Bondarenko // Sovremennye informacionnye tehnologii i IT-obrazovanie. – 2017. – T. 13. – № 1. – S. 237–251.
3. Kaluzhskij M.L. Elektronnaya kommerciya: marketingovye seti i infrastruktura rynka / M.L. Kaluzhskij. – M., 2014. – 328 s.
4. Kit L.Z. Evoliutsiia merezhevoi ekonomiky / L.Z. Kit // Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. – Ekonomichni nauky. – 2014. – № 3. – T. 2. – S. 187–194.
5. Starodubceva E.B. Cifrovaya transformaciya mirovoj ekonomiki / E.B. Starodubceva, O.M. Markova // Vestnik AGTU. Ekonomika. – 2018. – № 2. – S. 7–15.
6. Topskott A. Tehnologiya blokchejn, to, chto dvizhet finansovoj revolyuciej segodnya / A. Topskott, D. Topskott. – M. : Eksmo, 2017.
7. Toffler E. Tretya volna / E. Toffler. – M. : AST, 2010. – 784 s.

8. Cifrovaya transformaciya ekonomiki i promyshlennosti: problemy i perspektivy / [pod red. A. V. Babkina]. – SPb : Izd-vo Politehn. un-ta, 2017. – 807 s.
9. Yudina T.N. Cifrovaya ekonomika skvoz prizmu filosofii hozyajstva i politicheskoy ekonomii / T.N. Yudina, I.M. Tushkanov // *Filosofiya hozyajstva*. – 2017. – № 1. – S. 193–201.
10. Yaponiya 2008. Ezhegodnik / [pod red. E.V. Molodyakova]. – M. : Airo-HHI, 2008. – 312 s.
11. Bell D. The Social Framework of the Information Society / Dertooz M. L., Moses J. (eds.) // *The Computer Age: A 20 Year View*. – Cambridge : MIT Press, 1979. – P. 500–549.
12. Big data, sharing economy, internet veshej, robotizaciya: vzglyad v budushee rossijskogo biznesa // *Perspektivy razvitiya elektronogo biznesa i elektronnoj komercii : materialy III Mezhfakultetskoj nauchno-prakticheskoy konferencii molodyh uchenyh: doklady i vystupleniya* / pod red. L.V. Lapidus. – Moskva : Ekonomicheskij fakultet MGU imeni M.V. Lomonosova, 2017. – S. 5–24.
13. Brynjolfsson E. Introduction, in *Understanding the Digital Economy* / E. Brynjolfsson, B. Kahin. – Cambridge : MIT Press. – 2020. – P. 1–10.
14. Dahlman C. Harnessing the Digital Economy for Developing Countries / C. Dahlman, S. Mealy, M. Wermelinger. – Paris : OECD, 2016. – URL: <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/4adffb24-en.pdf>.
15. Heeks R. Researching ICT-Based Enterprise in Developing Countries / R. Heeks // *Development Informatics Working Paper 30*, IDPM, University of Manchester, 2008. – URL: <http://www.gdi.manchester.ac.uk/research/publications/di/>.
16. Kling R. IT and organizational change in digital economies, in *Understanding the Digital Economy* / R. Kling, Lamb R.; E. Brynjolfsson & B. Kahin (eds). – Cambridge : MIT Press, MA, 2000. – P. 295–324.
17. Knickrehm M. *Digital Disruption: The Growth Multiplier*. Dublin: Accenture / M. Knickrehm, B. Berthon, P. Daugherty. – 2016. – URL: https://www.accenture.com/_acnmedia/PDF-4/Accenture-Strategy-Digital-Disruption-Growth-Multiplier.pdf.
18. Lane N. Advancing the Digital Economy into the 21st Century / N. Lane // *Information Systems Frontiers*. – 1999. – Vol. 1. № 3. – P. 317–320.
19. Machlup F. *The production and Distribution of Knowledge in the United States* / F. Machlup. – Princeton : Princeton University Press, New Jersey, 1962. – 416 p.
20. Masuda Y. *The Information Society as Post-Industrial Society* / Y. Masuda. – Washington, 1981. – 171 p.
21. Mesenbourg T.L. *Measuring the Digital Economy*, US Bureau of the Census, Suitland, MD / T.L. Mesenbourg, 2001. – URL: <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/working-papers/2001/econ/umdigital.pdf>.
22. Negroponte N. *Being Digital* / N. Negroponte. – NY : Knopf, 1995. – 256 p.
23. Rouse M. *Digital Economy*. Newton: Techtarjet / M. Rouse. – 2016. – URL: <http://searchcio.techtarget.com/definition/digital-economy>.
24. Tapscott D. *The Digital Economy* / D. Tapscott. – McGraw – Hill Companies Incorporated, 1996. – 342 p.
25. Toffler A. *The third wave* / A. Toffler. – N.-Y. : Morrow, 1980. p. – 544 p.
26. Top 500 Global Brands 2010 Ranking. URL: <https://brandirectory.com/rankings/global/2010/table>.
27. Top 500 Global Brands 2016 Ranking. URL: https://brandirectory.com/download-report/global_500_2016_website.pdf.
28. Top 500 Global Brands 2017 Ranking. URL: <https://brandirectory.com/rankings/global/2017>.
29. Top 500 Global Brands 2018 Ranking. URL: <https://brandirectory.com/download-report/Brand%20Finance%20Global%20500%20Report%202018%20Locked.pdf>.
30. Top 500 Global Brands 2019 Ranking. URL: <https://brandirectory.com/download-report/brand-finance-global-500-2019-preview.pdf>.
31. Top 500 Global Brands 2020 Ranking. URL: <https://brandirectory.com/download-report/brand-finance-global-500-2020-preview.pdf>.

Надійшла / Paper received : 19.07.2020

Надрукована / Paper Printed : 30.09.2020